

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

ההסתמכות על קניינים וקשרים בין אישיים היא השורש לפחדים לאחר שהתוודענו לתפיסה הנפשית הרווחת של היסמכות על ביטחון הנפול הבנוי על קניינים וקשרים למיניהם. ובנוסף לכך, ראינו והבנו את תנועת הנפש לנסות לחזק את החוסן הנפשי על ידי הרבות נכסים ויחסים וכו'. כעת נבין, כי דווקא התפיסות הנפשיות הללו, הלכי הנפש האלו, הן הם גופא השורש לפחדים.

ההבנה בכך פשוטה, עד כמה שהאדם קישר וחיבר את נפשו לכל החפצים והאנשים הסובבים אותו ומשרתים את רצונותיו ותאוותיו, ולפי תפיסתו כל אושרו שמחתו ואיכות חייו תלויה בקיומם. ממילא היסוד לכל הפחדים שלו, הוא החשש שמה אותם אנשים מקושרים ינתקו את ההתקשרות. שמה הנכסים וההשקעות שלו יפסדו. שמה חלק מחפצי הנוחות הסובבים אותו יבלו, יאבדו או ינטלו ממנו מסיבות שונות ומשונות.

לדוגמא: אם לא יהיה לו תזרים הכנסות גבוהה, מהיכן הוא יתחזק את כל מערך הקניינים שמשרת אותו – דירה רחבה באזור מחיה איכותי. רכבים אמינים ובטוחים לו ולנוות ביתו (ואולי גם לילדיו הבוגרים). אולי יהיו זעועים כלכליים בעולם, אולי תצוץ לה תחרות עסקית שתאיים עם קיום העסק שלו או שבו הוא מועסק. אולי יחוקקו חוקי מס חדשים שייעיקו עליו ויצמצמו את רווחיו. אולי יהיו חילופי שלטון, וההנהגה החדשה תהיה מגמתית נגדו, להרע ולהצר לו. אולי יהיו מלחמות, והצבא ילאים את הרכבים או את הנכסים או את החסכוניות או אף גרוע מכך הכל ילך לשבי וביזה. אולי ההשקעות שלו ירדו לטמיון מחמת אסונות טבע או מגפות. אולי יתפרץ לו סכסוך של ניגוד אינטרסים וחלק

דע את שמחתך. הששון בעצם היות הבריאה. פרק ח'

השמחה בתוך הגלות בשמחת המועדים מצינו דין שמחה בניסוך המים במקום אבן שתיה כנוצר לעיל באריכות, אך בימי פורים נתחדש דין שתייה, במקום שהוא גלות. כמו שנאמר (אסתר ה, ו) מה שאלתך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, ודרשו חז"ל (מגילה טו, ב) ולא כל המלכות, ולא דבר שחוצץ למלכות, הוא בניין בית המקדש. כלומר, על זה חלה עצם הגלות, שאין אפשרות לבנות את בית המקדש. וכשנאמר בימי משתה ושמחה, נאמר כאן שהשתייה לא חלה בבית המקדש, באבן השתייה בפועל. אלא הושרש כאן כח, שעל אף היותם בגלות, יש כוח של שתייה. כי פורים מגלה השתתה יותר עמוקה, מעמקים יותר פנימיים בכוח ההשתתה של העולם.

מאיפה עומק הגזירה של להשמיד, להרוג, ולאבד? כי אם מנסים לגלות אור שלפני העולם, אז העולם יבטל. כמו שבית המקדש הוא יום שמחת לבו, אזי קודם לבניתו עלה התהום ורצה לשטוף העולם, כן התגלה בפורים על כל הכנסת ישראל. הגזירה חלה במעמקי הדבר, כי הגיע זמן ההארה להאיר את השמחה שקדמה לעולם, לא רק בארץ ישראל, ובבית המקדש, אלא גם במקום הגלות.

כל מדי ופרס, היא ההמשכה של גלות בבל, ועל כן ושת, היתה נכדה של נבוכדנאצר (מגילה י, ב). ומצינו בחז"ל (סנהדרין לח, א) שאדם הראשון ראשו מארץ ישראל, וגופו מבבל. כלומר, ראשו מארץ ישראל, שם ברור שההשתתה היא ממקום ראשו, ממקום בית המקדש. אבל גופו מבבל, במקום תחילת הגלות. זהו החידוש במהלכי פורים. דכאן באים לגלות את ההשתתה של העולם, מהמקום של הראשית של היצירה שלו, איך שהוא נוצר, ולגלות את המקור הראשון מלפני שהוא נוצר.

זה מה שנאמר איש יהודי היה בשושן הבריה, ודרשו חז"ל (מגילה יב, ב) יהודי שאמו משבט יהודה, ואביו משבט בנימין, כלומר הוא הושרש מכחו של דוד. בזמן שדוד כורה את השיתין היה זה בגילוי בעולם שהתחיל העולם להשטף. ועכשיו מרדכי בא לגלות את ההשרשה של אותו כח, לא רק בארץ ישראל, אלא גם במקום הגלות. שזה שמחה שקדמה לעולם, מקודם השיתין, ממקום השש.

בבניין בית המקדש התגלה, ששמחה קודמת לששון, אבל זה נבנה על ידי דוד, זה נבנה בארץ ישראל, והוא עתיד להבנות לעתיד לבוא על ידי משיח בן דוד. עכשיו בגלות, כיון שהבניין לא שלם, אזי זה שייך גם לבנימין. גאולת מדי ופרס בימי אחשוורוש, היא מגלה את יום שמחת ליבו, במקום הגלות, שמתגלה שהשמחה קודם לששון. זה נקודת החידוש. שהתגלה בתוך הגלות מהלך של גאולה.

אדר. כלומר פורים מברר שהששה ימים, מעולם לא התקלקלו. באדם הראשון נאמר (קוהלת רבה ז, יג) תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, אזי שהוא חטא הוא החריב את העולם, את מה הוא החריב? את כל השישה ימים. אך פורים מברר שהששת ימים מעולם לא התקלקלו. זה אותה תפיסה ששבת קודמת לשישה ימים. אם בא קודם ששת ימים, ואחר מכן שבת, אז חל קלקול במעשה בראשית. אך אם חל קודם שבת ולאחר מכן ששת ימים, זה מהלכי התיקון.

במעשה ושתי נאמר (אסתר א, י) ביום השביעי כטוב לב המלך ביין, ונודע דרשת חז"ל (מגילה יב, ב) שזה היה בשבת. זה יין שבא אחרי שש. זה יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית (סנהדרין צט, א), שהוא מושרש מלפני ששת ימי בראשית. ואז אמר להביא את ושתי, באופן של גילוי, לפי שהיתה מפשטת בנות ישראל, ומעבדה אותם בשבת (רש"י אסתר שם, עפ"י גמרא מגילה שם), כלומר יש כאן את ההפשטה של השש, וכניסה לשבע במהלכי קלקול. אבל כשמתגלה במהלכי התיקון, אז מתגלה המהלך שהשמחה קודמת לששון. ושם אין מציאות של שבירה לעולם.

מרבית בשמחה זהו מה שנאמר בגמרא (תענית כט, א) כשם שמשנכנס אב, ממעטים בשמחה, כך משנכנס אדר מרבית בשמחה. מה זה הכשם? כמו שמשנכנס אב ממעטים בשמחה, איזה שמחה היתה שם? יום שמחת ליבו זה בניין בית המקדש. שמחה שקודמת לשיתין, שלפני שהושתת עולם. משנכנס אדר מרבית בשמחה, באיזה שמחה מרבית? מרבית בשמחה שקודמת לשיתין, שקודמת לשש, שקודמת לששון, שקודמת למשתה. זהו על דרך שנאמר בגמרא (מגילה ה, ב) שבנין של שמחה הוא בית חתנות לבנו, זה ביום שמחת ליבו, יום חתונות ויום שמחת ליבו. בית חתנות לבנו, כלומר אני בונה בניין שלא חל עליו החורבן הראשון, אין את האנא אמלוך של הקלקול.

עומק השמחה שחלה בימים האלה, זה שמחו צדיקים בה', נגילה ונשמחה בך. איני יודע אם בחג, או בקב"ה, עד שהכתוב אומר נגילה ושמחה בך. עומק השמחה היא מאותו מקום לפני הקיום שלי, שיש שם רק את הבורא יתברך שמו. משם השמחה השלימה. כי פורים כל עינינו, ביטול צורת אדם. עד ביטול הדעת הגמור. כשאדם זוכה לביטול דעת גמור, הוא יכול לשמוח ממקום של קדמה לעולם. חייב איניש לביסומי, הביסומי שמתגלה בפורים, זה אותה מציאות של כח שהאדם מצרף את עצמו למקום שקודם לעצם ההווה שלו. שם מתגלה באופן שלם, וישרי לב שמחה, שמחו צדיקים בה'.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

חיבור למקום שלא נחרב נתבאר לעיל בריש דברינו, כי כל הבריאה היא מאבן השתייה שממנו הושתת העולם. איפה זה מתגלה בקומת הנפשות, שנולד שם בעולם. איך שמתגלה בבריאה, שלאחר שנהרג הבל, חוזר ומתגלה שם. נמצא שההשתתה באה על גבי חורבן, זה מקביל ממש לדברי חז"ל של (בראשית רבה ג, ז) בונה עולמות ומחריבן. זה מאותו שורש. אך בפורים נאמר גם חרבונה זכור לטוב. למה? כי בפורים מתגלה שורש חדש של בניין, שמעולם לא נחרב.

אסתכל באורייתא וברא עלמא (זוהר ח"ב קסא, א), והאורייתא שקיבלנו במעמד הר סיני, נשתברו הלוחות, זה ההשרשה מאותו מקום של בונה עולמות, מחריבן. לכן גם באורייתא היה חורבן, שבירי לוחות. ונתבאר דבר זה במקום אחר באריכות. אבל בפורים שיש הדר קיבלוה, על ההדר קיבלוה הזה, לא חל שבירת הלוחות.

הקבלה הראשונה שהיתה במעמד הר סיני, הביאה לוחות לארבעים יום, וארבעים יום הולידו שבירה. פורים מגלה קבלה חדשה, שלאחריה לא חל השבירת לוחות, שחטא העגל לא חל על זה. זה מגלה את אותו כוח של קבלת התורה, שמעבר לקומה שלנו.

בחירה יכולה לבנות. זה מחריבן, בחר, חורב, שורשם חד כידוע. בקומה שלנו יש בה בחירה, אם יש בה בחירה יש בה חורבן. אם יש בה חורבן, אזי חרבונה הוא מלשון חורבן. אך בפורים נאמר גם חרבונה זכור לטוב, כלומר כי בגילוי של פורים אין מחריבן. קבלת התורה שמתגלה בפורים. מה היא מבררת? היא מצרפת את האדם למקום שמעולם לא נחרב. המקום שלעולם לא נחרב, זה, היה הווה ויהיה.

כל שורשי החורבנות תמיד, הם מאותו מקום שנקרא גאווה, של אנא אמלוך, אני רוצה למלוך. ועל דרך זה נאמר בחז"ל (גיטין נו, א) דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא, כלומר שהמלכות נקראת מלכא אנא, אני, אני אמלוך. אך במגילת אסתר כל מקום שנאמר מלך, זה מלכו של עולם. שם אין את החורבן של אנא אמלוך. המגילה באה לגלות מקום, שלעולם לא חל בו החורבן.

אם לא חל בו החורבן, כי הוא לא בגדרי אותה תפיסה של תורה שקיבלנו בהר סיני, אלא היא בוקעת למקום יותר פנימי, מקבלת התורה של מעמד הר סיני. ובמקום הפנימי הזה של קבלת התורה, סתם מלך רק מלכו של עולם. אין שמה מי שאומר אנא אמלוך, אין שם כזה אחד.

ביום השביעי העולם נברא בשש ימים ועל זה נאמר, בונה עולמות ומחריבן. אבל אמרו חז"ל (אסתר רבה ז, יא), שכשהמן הפיל גורלות, הוא הפיל את זה בתחילה על ימים, וכל יום ויום התנגד. אז הוא בא והפיל את זה על חודשים. עד שזה נפל בחודש

ממקושריו החזקים יהפכו מאוהבים לאויבים, משותפים למתחרים וכו'. אולי הוא או אחד מקרוביו יחלה במחלה מסוכנת, רחמ"ל.

אלו החששות החרדות והפחדים מנוקים גדולים ונדירים יחסית, אך אלו מציאויות שמתחדשות חדשים לבקרים גם כאן בארצנו, ויתר על כן בתדירות הרבה יותר גבוהה, על פני עולמנו הקטן.

יתר על כן, ישנם עוד ריבוי עצום של דברים קטנים יחסית, שגם הם מעוררים שוב שוב פחדים וחרדות. כל החיבורים וההתקשרויות לחפצי הנוחות המרפדים את גופנו מולידים פחדים שמה ניטלו, יפסדו או יחסרו לנו מכל סיבה שהיא. אולי יבואו טרמיטים וישחיתו את כל רהיטי העץ. אולי יפלו מרכסמים או זוחלים לביתנו ותנטל מאיתנו שלוות הנפש עד לסילוקם. אולי תתגלה תקלה חדשה באחד מהרכבים או מוצרי החשמל האהובים עלינו, ולא ימצא בידנו להשיג מוצר חלופי שימלא את חסרונו כראוי. אולי תתגלה נזילה או נזק אחר בתשתית הדירה, דבר שיגרום לנו 'גלות' לאורך כל תקופת התיקון מהבית אליו אנו כל כך רגילים. שמה כל או חלק מחפצי הניו והיוקרה יגנבו, יגולו, יאבדו, יושחתו, יבלה זיוו והדרם. וכדומה דוגמאות לרוב.

מנינו כאן ריבוי של פרטים המולידים רגשי פחד, אך היסודות לכולם שווה. כאשר אדם מחבר את עצמו לגופו של חפץ מסוים, הוא כל הזמן יפחד שאותו גוף החפץ יינטל ממנו. אם אדם חי בצורה שהוא נותן את ביטחונו בממשות כלשהי, הוא יחווה פחד תדיר, שמה יחול שינוי שיגרום לאותה ממשות להפסד, והוא יאבד את יציבות.

הגוף מתעסק עם ממשות - הנפש מתעסקת עם כוחות

לאחר שזיהינו כי שורש הבעיה שמולידה את הפחדים היצוניים היא החיבור וההתקשרות לכל מיני ממשויות. נבין כי הכוח המניעה אחר תנועת הנפש להתקשר ולהתחבר לכל הממשויות הללו הינה, תפיסה גופנית נמוכה שמביטה על הממשות החומרית המעשית של כל דבר בה היא פוגשת. ונבאר.

בכללות אדם מורכב מגוף ונפש. אדם שחי חיי גוף, ממילא התפיסה שלו בעולם היא תפיסה מתוך מבט היצוני נמוך - שהעולם הוא עולם מעשי שפועלים בו ממשויות חומריות. בכל דבר בו הוא פוגש, הוא משתמש בגוף החומרי של החפץ. על פי תפיסה גופנית חומרית זו,

ממילא ברור כי אדם כזה כל הזמן חותר ליציבות שבנויה על תפיסה של חומריות. ולכן, כאשר הוא מזהה כי החפץ תועלתי עבורו, מיד מתחילה תנועה לקבע ולמסד את החיבור לגוף החפץ. הוא מחפש דרכים כיצד להוסיף את החפץ הזה למאגר הקניינים שלו, ובכך כביכול לחזק יותר את חוסנו ויציבותו.

לעומת זאת, ישנה תפיסת חיים שונה לגמרי, תפיסת חיים ממבט פנימי עליון של נפש. אדם שחי חיי נפש הוא חי בעולם של כוחות. הגוף הוא חומר ממשי, הנפש מציאותה היא כוחות. חיי נפש הם חיים עם כוחותיה - הכוחות והמידות המוכרות לכולנו: כוחות שורשיים - התפשטות התכנסות, אמונה, עונג, טעמים, רצונות. כוחות שכליים - חכמה, בינה, דעת, חיבור, הפרדה, השוואה, דיוק, דקדוק, סברות, מחשבות וכו'. כוחות רגשיים - אהבה, שנאה, יראה, רחמים, שמחה, אושר, סיפוק, רחבות, רוגע, רוממות וכו'.

הנפש בשונה מהגוף כאשר היא פועלת ומשתמשת במציאות החומרית בעולם, היא מתייחסת לתנועות כוחותיה שמתפשטים ממנה ומתלבשים בחומר בעת השימוש בו. ממילא מבחיתה התפיסה הינה כי החיבור לחומר הממשי הוא מקרי ולא עצמי. אין לה עניין בגוף החפץ הזה עצמו, אלא במה שנפעל בכוחותיה העצמיים. כלומר, החיבור של הנפש הוא לכוחותיה, והחומריות היא רק נקודה מקרית שעליה הכוחות התלבשו. ומצד התפעלות כוחות הנפש אין הבדל עם החפץ הזה הוא קניין מקנייניו של האדם או שזהו חפץ שאינו שלו, רק שהותר לו להשתמש בו באופן מושאל לזמן.

כל בני האדם חיים כאן בעולם המעשה החומרי, לכולנו ישנן צרכים דומים: צריכים לאכול ולשתות, צריכים מקום לדור בו, לתת בו מנוח לנפש - ממילא צריכים מקום לשבת בו - חדר ישיבה, צריכים מקום ללון בו - חדר שינה. לכל אדם ישנם קשרי משפחה וצורך מסוים בחיי חברה. כל אחד מאיתנו ישנם קשרים חברתיים, ועזרה הדדית במשפחה ובקהילה, כל אחד תורם מכישוריו לאחרים מהנה ונהנה. כולנו צריכים לנוע ממקום למקום ולשם כך צריך להשתמש בכלי רכב. כל אדם פועל בחייו פעולות לפי תחום עיסוקו, ולשם כך הוא נזקק להשתמש בעזרים שיעזרו לו ליישם את הדברים בפועל. ממילא כל אדם פוגש במהלכי חייו ופעולותיו חפצי עזר ושימוש כאלו ואחרים שמועילים לו.

על פי המתבאר, ישנן שני מהלכים שונים בתכלית - כיצד להביט ולהתנהל במעבר בתוך כל התהלכות הללו, כאן בעולם המעשה. מי שהזיהו העצמי שלו שהוא גוף ובתוכו ישנה נפש, והוא חי חיי גוף, אזי המבט שלו על כל דבר הוא מצד הממשות החומרית שבו. וכאשר הוא פועל עם אנשים ועם חפצים, הוא מתחבר למציאות החומרית שלהם, ומקשר את עצמו לממשות שבדבר.

לעומת זאת, ישנו אדם שהזיהו העצמי שלו הפוך - הוא זה נפש, הוא זה כוחות ומידות נפשו, רק שהנפש שלו מולבשת בגוף חומרי, והיא מונחת כאן בעולם העשיה. על כן, בכל פעולותיו הן עם בני אדם והן עם חפצים למיניהם, הפעולה היא ביחס לתנועת כוחות הנפש. כוחות הנפש שלו ושל זולתו שאיתו הוא מתעסק או תנועת כוחותיו שלו עצמו בפעולתה עם חפץ מסוים. ממילא המציאות החומרית שמולו היא אינה מרכז העניין, היא מקרית. כוחות הנפש אצלו מופשטים, והוא מלביש אותן על הפעולה רק כדי מידת הצורך, מבלי להתקשר לגוף האדם או לגוף החפץ עמו הוא מתעסק. כמובן, כל עניין לגופו, לפי העניין ולפי הצורך כך הוא מוציא מעצמו כוחות ומלביש אותם בפעולה. אך בכל מקרה אין שום עניין להתחבר לממשות - לחפץ זה דווקא, לאדם זה דווקא (גם אם לפי העניין היחס הוא בהכרח לאדם זה דווקא, כדוגמת קשרי משפחה. אך מכל מקום היחס הוא נפשי - נפש מול נפש, ולא יחס של ממשות חומרית - גוף מול גוף). לעומת התפיסה הגופנית שמחפשת כל הזמן לקנות קניין בגוף הדבר, הנפש לצורך פעולותיה עם כוחותיה, די לה בקניין פירות. יתר על כן, לרוב די לה לנפש אפילו בפחות מקניין פירות במציאות החומרית, ואף בלא קשר לממשות החומרית כלל - בכדי להוציא את כוחותיה העצמיים אל הפועל. החי חיי נפש יכול להגיע למציאות שכוחותיו השורשיים השכליים הרגשיים מתנועעים פועלים נבנים ומתעצמים, והכל מעצמו ובתוך עצמו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

נשא אשר לא אומר מחוסר צורה מאבריו, מפני שהעטרה במקום האשה והרי הוא שלם, עיי"ש. ועיין אהבת יונתן (הפטרות אמור). ואולם כל זמן שלא נימול, הוה ערל וכל המוסיף גורע, וחשיב מחוסר אבר, כמ"ש בחזקוני (בראשית, יז, א) וז"ל, והיה תמים - שלא תהיה בה מחוסר אבר. ובב"ר (מו, א) אמר ר' יודן מה התאנה הזו אין לה פסולת אלא עוקצה בלבד העבר אותו ובטל המום, כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אין בכך פסולת אלא הערלה העבר אותה ובטל המום. ועיין בהרחבה בפרדס יוסף (בראשית, יח).

והנה גדר מחוסר אבר, אין עיקר החסרון רק מצד הגוף, אלא עיקר החסרון מצד אור הנשמה, כמ"ש בלשם (הקדו"ש, הוספות ותיקונים, אות א) וז"ל, כשנעשה מחוסר אבר, הרי אי אפשר לו להשתמש באור הנשמה אשר לאותו האבר מאומה, עכ"ל. והרי שהחסרון הן מצד גופו והן מצד אור נשמתו. ועיין בכורות (לט, ע"א), ותמורה (ז, ע"א).

והנה דין מחוסר אבר, נוהג הן בבהמה והן בעוף, כמ"ש (קידושין, כד, ע"ב) מן העוף, ולא כל העוף. שאף שהעוף בעל מום כשר, מ"מ מחוסר אבר פסול. ועיין תוס' (חולין, כג, ע"א). (וכן יש עוד דין של מחוסר אבר במקריב, ואכמ"ל). ואינו רק דין לגבוה הן בישראל והן בבן נח בבמה (עיין רש"י ע"ז שם). שנאסר להביא בעל מום אפילו בדוקין שבעין לביהמ"ק הן של ישראל והן של עכו"ם, אלא אף ביוצא למלחמה. וכמ"ש (ספרי, קצח, והובא ברש"י, דברים, כ, א) כי תצא למלחמה - סמך הכתוב יציאת מלחמה לכאן, לומר לך שאין מחוסר אבר יוצא למלחמה. ועומק הדבר שמחוסר אבר אינו יוצא למלחמה, ע"פ מש"כ בפענח רזא (במדבר, יב, יב) וז"ל, אל נא תהי כמת - שלא תהיה כולד היוצא מחוסר אבר ובעל מום מרחם אמו והכל מבקשים עליו רחמים שימות, עכ"ל. והבן שלכך דבק בו מיתה, ודו"ק. ולכך אינו יוצא למלחמה שמא ימות. ובדקות, מחוסר אבר הוא בבחינת "מיתה אבר" ודבק בו המיתה ממש [ונחלקו האם אינו יוצא רק במלחמת הרשות או אף במלחמת מצוה, ועיין רבינו בחיי (דברים, כ, א), ורע"ב שם. ועיין מנחת חינוך (מצוה תקכז, אות ח). ועיין תוספתא (סוטה, ז, טו). וירושלמי (סוטה, פ"ח, ה"י). ובבלי (סוטה, מב, ע"א ומד, ע"ב. וקרן אורה (שם)].

וכתב המהר"ל (גור אריה, דברים, כ, א) וז"ל, אפשר הטעם, כי כאשר מחוסר אבר נראה שהוא מוכן לחסרון בגופו, ויש לחוש שיהיה "ניזק" בגופו, כיון שהוא מוכן להיות חסר בגופו. אבל נראה שיש בזה דבר עמוק מאוד, כי צריכין שיעשה השם משפט באויביהם, ויעשה מדת הדין בהם, ולכך צריכין שיהיו שלמים, כי אז מדת הדין עמהם, כי אין מדת הדין שורה אא"כ יש הכל שלם, שכל ענין הדין בלא תוספת ומגרעת, רק הכל דין שלם, עכ"ל.

ויעיין אמרי שמאי (דברים, יח, כא) שבספרי משמע דלא כרש"י שרק מחוסר ידים ורגלים ועינים ושינים נקרא מחוסר אבר שאינו יוצא למלחמה. ועיין תנחומא על אתר, והכתב והקבלה (במדבר, א, ג). ונתבאר לעיל שמחוסר אבר מחוסר לא רק האבר אלא נחסר אור נשמתו. וכתב בשם משמואל (כי תצא, תר"ע) וז"ל משם אביו, דכיון שהוא מחוסר אבר, אין צלם האלקים אצלו בשלמות וכו', הטעם משום דמלחמת ישראל היא בצלם האלקים שעליהם, ומזה נופל אימה ופחד על אוה"ע ונופלים לפניו לחרב, עכ"ל. ועיין פרדס יוסף (בראשית, מט, א).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד

ב"ק, פג, ע"ב - מכה אדם לתשלומין (עיי"ש), ואם נפשו לומר, הרי הוא אומר (במדבר, לה, לא) לא תקחו כופר לנפשו רוצח אשר הוא רשע למות, לנפש רוצח אי אתה לוקח כופר אבל אתה לוקח כופר לראשי אברים. וכתב הרשב"א שם וז"ל, אשמעינן באדם שני נזיקין, כתיב כי יכה כל נפש אדם מות יומת, בראשי אברים שאין חוזרין שהוא כופר נפש (אלא שהותר לקחת כופר וזה חיובו ולא מיתה), וחד לנזיקין בעלמא. והרי שבראשי אברים זהו "כופר", ובשאר נזיקי אדם זהו דין ממון מעיקרו.

ונודעים דברי הגר"ח (טוען ונטען, פ"ה) שכתב שתשלום בחובל אינו על ההפסד של שווי ממון, אלא הוא דין מחודש של כופר לראשי אברים, עכ"ד. וזהו בראשי אברים, אולם בשאר נזיקי אדם זהו דין ממון. ובכל כופר יש גם דין ממון, אלא שמדין קלב"מ, חייב מיתה על ראשי אברים. ולכך פטור מדין ממון, והתורה החליפה חיוב מיתתו בכופר. ולכך משלם כופר, ודו"ק. ועיין ב"ק (צג, ע"א) שאין אדם מוחל על ראשי אברים, ולפי הנ"ל זהו דוקא בראשי אברים. ועיין בהרחבה בפירוש על ספר המצות לרס"ג (ל"ת פד) ומנין הפרשיות (סימן כט).

ונודע שיטת הרמב"ם שכופר בראשי אברים הוא קנס, אולם יעוין באלשיך (תורת משה, שמות, כח, כד-כה) וז"ל, הוי אומר, כי אין החומר נחשב רק כשוה כסף בעלמא, כי כל האברים כעבדי הנפש מקנת כסף המה, ועל כן ישלם ממון על אשר הפסידו ממנה, עכ"ל. ובירושלמי (תרומות, פ"ח, ה"ד) איתא, כל האיברים תלויים בלב, והלב תלוי בכיס.

והנה יש "צורת אדם", והוא כלל כל צורתו וקומתו, ויש אברי האדם, כמ"ש לעיל. ובפרטות, אדם בן חורין יש בו צורת אדם, ולעומת כך עבד דינו כאברים. ובדקות, נודע שיש בחינת צורה וחומר, כמ"ש הפילוסופים, ובן חורין עיקרו צורת אדם, ולעומת כך עבד עיקרו חומר. בבחינת עם הדומה לחמור. ועבד ממוצע בין ישראל לאוה"ע. וכבר נתבאר לעיל שישראל צורת אדם, ולעומת כך אוה"ע אברים, חומר. ובדקות יש ד' מדרגות, ישראל, עבד, אוה"ע, בהמה. ושלושת אלו הם חומר ביחס לישראל שהם צורה, ודו"ק.

וזהו מדרגת עבד כנעני שגופו קנוי, והרי שאבריו הם בבחינת שווה כסף. וכן מתגלה אצל ישראל בן חורין, שכאשר חוטא ח"ו יורד ממדרגתו, ואז נצרך לתענית שהוא מיעוט חלבו ודמו. והיינו שירד ממדרגת צורת אדם, צלם אלקים, ונעשה במדרגת אברים. ויש אופן להחליף התענית בממון, דמים, כנודע. ועיין זוהר חדש (מו, ע"א) שיש פדיון נפש. וזהו גילוי של תפיסת אברים שיש להם שווי ממון.

ע"ז, ה, ע"ב - ג' ימים אסור לשאת ולתת עמהם וכו'. ולהקרבה סגי בתלתא יומי, והתנן, שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח ל' יום, רשב"ג אומר שתי שבתות, אנו דשכיחי מומין דפסלי אפילו בדוקין שבעין בעינין תלתין יומין. אינהו דמחוסר אבר אית להו בתלתא יומי סגי, דא"ר אלעזר, מנין למחוסר אבר דאסור לבן נח, דכתיב (בראשית, ו, ט) ומכל החי מכל בשר שנים מכל וגו', אמרה תורה הבא בהמה שחין ראשי אברים שלה, ע"כ. וממוצע בין ישראל לאוה"ע, "עגלה ערופה" שפוסל מחוסר איבר ולא מומין. עיין סוטה (מה, ע"ב), ובירושלמי (שם).

והנה שורש המחוסר אבר, תחילתו באדה"ר שנטל הקב"ה את הצלע לצורך בריאת האשה, וז"ל ספר הקנה (ד"ה ענין יראת המקום) ולמי שלא

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיינין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

ומדרגה זו של סילוק השינה והתנומה, היא מדרגת הנשמה, נמ-שה. ונגלה בפרטות אצל ישראל, שהם עזים שבאומות, ולומדים עזות מנמר, כמ"ש הוי עז כנמר, כר-נמ.

וכאשר יאיר אור זה בשלמות, זהו זמן גילוי נקמת ה' בגוים. נקם, נמ-ק. כי כל יניקת כח הרע מכח מדרגת נם הנגלה בישראל, כער הבא על ישן שהדרך לנצחו. וכאשר תתגלה נקמה זו, אזי יתגלה נעם ה', ע-נמ, כי כל זמן שיש תנומה, יש הסתרה לנעם ה'. וגילוי זה היה במקצת ביציאת מצרים, שאז הלכו במדבר וירד להם "מן", והיינו שלא היה ח"ו סילוק של עיני ה', שהוא בחינת תנומה, אלא תדיר היה לבי ער בגילוי.

וגילוי זה שאין הפרש בין יום ללילה היה במנורה, מנ-ורה, שדולק מערב עד ערב, ע"י שמן, ש-מן.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה**

באברהם, מגן אברהם, מן-ג.

וכאשר נעשה הנס, מצוות הפורים, מתנות לאביונים, מתנה, מנ-תה. וכן משלוח מנות, מנה, מנ-ה. והכנעת עמלק - המן ע"י אמונה, אה-מן, כמ"ש ויהי ידיו אמונה עד בא השמש. כי לא אברי לילה אלא לשינתא, בחינת נם. וכתוב ואמונתך בלילות. וזהו סוד אמן, א-מן. גילוי א - אלופו של עולם בשינה בבחינת נם, והוא בבחינת הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל. והבן ששמאל בחינת העלם, שמאל דוחה, אולם ימין, י-מן, מקרבת, והיינו מסלקת התנומה.

ועיקר גילוי סילוק השינה, תנומה, במשכן, שכ-מן, ובמקדש שהוא בחלקו של בנימין, בין-נמ, שכתוב ביה ושכנתי בתוכם, וכמ"ש חז"ל, בתוך כל אחד ואחד, בבחינת אני ישנה ולבי ער. והוא הגילוי שאע"פ שבחיצוניות ישנו העלם והסתרה, אולם בפנימיות טמון, טו-מן, אור ה', לבי ער. וזהו בחינת פנימיות, פנים, פי-נם.

אחרי מות | מ-נמחנה, מנ-חה. הנה שורש הקלקול מות, ושינה אחד משישים במות. ועיקר קלקול השינה, כמ"ש חז"ל שינת צהרים, שהוא זמן מנחה, מנ-חה, ואזי מתהפך המנוחה, מנ-וחה, לבחינת מנין, מנ-ין, שאין הברכה בדבר המנוני, והיינו שמעורר בו כח המות, כנ"ל. והבן, מנ - מנין, נמ - שינה, הם שורשי הרע, ודו"ק. כי אין סוף יש לו כביכול ב' הפכים. א. גבול, והוא בחינת מות - סוף. ב. ריבוי, מנין. משא"כ אין סוף שהוא אחד יחיד ומיוחד, ודו"ק.

וכח קלקול זה שורשו בעגל שהביא מיתה לעולם, ונעשה ע"י נזם, נמ-ז. ועי"ז נעשה מות, בחינת אלמן ואלמונה, אל-מנ-ה. והמן, ה-מן, הנקרא לחלק מן השיטות ממוכן, מנ-מוכ, רצה לחזור לעורר כח קלקול זה, כמ"ש ישנו עם אחד, ואמרו חז"ל ישנו לשון ישן, בחינת נם - ישן. ועי"ז רצה להשמיד את כל ישראל. והשורש אצל נמרוד, נמ-רוד, שרצה להרוג את אברהם, ועי"ז את כל ישראל. וזש"כ

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אגמון, אחימן, אלמן, אמון, אמן, אמנון, ארגמן, ארמון, ישימון, בימין, המון, מדין, מלבין, מלון, מעון, בנימין, צלמון, עלמון, שממון, שמן, שמרון, רמון, דימון, מגון, מפתן, משכן, נאמן, המון, תימן, אחימן, הימן, מסכן, מדון, מחלון, מזון, מאן, מטמון, מכון, מדין, מומכן, מחלון, ממוכן, מלבן, מן, מעין, מנון, מעונן, נעמן, עלמון, שימון, מתן, עמון, פעמן, שמעון, בצענים, בשונם, אבינעם, בנעם, סנורים, אדנירם, דדנים, אחשדרפנים, חנם, שנים, חנם, שהרנים, חרמונים, נעים, נחום, נחם, נאם, נהרים, נוהם, נמהר, נעם, שונם, אמונה, אמנה, אדמוני, אלמוני, אלמנה, דמנה, דרכמונים, אמנון, חנמל, חשמנה, מנאפת, המנה, אמנם, ימיני, מחנים, חשמנים, טמונה, במנוסה, מנחה, חנמאל, נחמה, נמבזה, יכרסם, ימנה, נחמד, נמס, נמר, נמואל, נמוג, נמלה, נעמה, נעמי, נמרה, נמרוד, נמשל, עמוני, עמינדב, נעמן, נקמה, נשמה, מכונה, מחנה, מאזנים, מדינה, מחנים, מענה, מקנה, מסכנת, מעונות, בנימין, נקמה, משנה, משענתם, מתניהם, שמנה, תמנת, פנים, צלמנה, שמונה, נזם, מדינה, תמנתה, אלמנה, נמואל, מנורה, מדינים, מנוחה, מסכנות, מסדרון, מנעול, מנקיות, משענת, מצנפת, משנה, שונמית, עמוני, עמנית, קדמונה, אמנה, מגדנות, אדמני, תימני, שמרנים, דימונה, חמנים, משכנות, מקנה, מתכנת, תנשמת, מדינים, מנהג, מנשי, צלמנע, מאן, ימונע, מנשה, מדמנה, מטמני, מגדנות, מקנה, נחליאל, מני, מכנס, מנה, ערמנים, נדמו, נמחו, מנת, מתניה, תנומה, קנמון, רמונים, נעמה, עמינדב, נמואל, נהמת, כנמרד, תמונע, תמנה, מחנה, למעני, מאזנים, למנצח, קמשנים, מחנים, מינקת, מדינה, מונה, תימנה, מנון, מטמון, מנגד, צלמנע, מעונן, משענת, תמנה, שלמנאסר, נהמה, נחמיה, מתנה.

כתר

קמץ בכתר, ופתח בחכמה, כנודע. ועיין בספר מנחת שי (תהלים, ו, ג) אמלל, בספר אחד כ"י, הלמ"ד בקמ"ץ, וב־ שאר ספרים בפתח, וכ"כ ו' עזרא, וכ"כ רד"ק בפירושו, וגם בשרשים כתב שמצא פתוח ברוב הספרים, וכן ראוי כפי המסורת.

חכמה

שמן. וכתוב (יואל, א, י) הוביש תירוש, אמלל יצהר.

ועוד. חכמה. כח-מה. ועיין רש"י (תה"לים, ו, ג) אמלל, נשחת ודל כח. ועיין עוד בדבריו (נחמיה, ג, לד) ענין חלשות ורפיון.

ועוד. עיין היכל ברכה (בראשית) וז"ל, "אמללו מרום עם הארץ" - הוא סוד החכמה הנקראת מרום, שמרים הנצו־ צין הנקראין עם הארץ.

בינה

גפן יוצא ממנו יין בחינת בינה. וכתוב (ישעיה, כד, ז) אבל תירוש אמללה גפן, נאנחו כל שמחי לב. היפך יין המשמת. וכן כתיב (שם, טז, ח) כי שדמות חשבון אמלל גפן.

ועוד. נ' שערי בינה. ועיין בן ביתי (תה"לים, פ"ו) וז"ל, כי אמלל אני, ס"ת שם יל"י. ועיין ספר הפליאה (ד"ה ראה והבן אש של שכינה) גם בזאת תמצא נ' שערי בינה, כי אותיות שניות שהם יל"י הם חמישים, והוא שם מע"ב שמות.

דעת

שורש האמללות מאכילת עץ הדעת, ונעשה אמלל מלשון יללה, בכי. ותחי־ לת החטא במה שדבר ומילל נחש עם חוה. אמלל לשון אמלל, אדבר.

ונודע שעץ הדעת עץ המדמה, השולט

נצה

בזמן השינה שהוא אחד משישים שב־ מות. וכאשר חל אמללות על ידי כך אינו יכול לישון. וכתוב (קהלת, ה, יא) איננו מניח לו לישון, ר"ת אמלל.

חסד

מ"ם. וכתוב (ישעיה, יט, ח) ואנו הדיגים ואבלו כל משליכי ביאור חכמה ופרשי מכמרת על פני מים אמללו. ועיין רד"ק (נחום, א, ד) וז"ל, בעצירת המטר אמלל מקום המרעה, ולא יהיה עשב ודשא וכל ירק, וכן פרחי עצי הלבנון ייבשו, עכ"ל.

הוד

שתיקה כהודאה. וזהו בחינת אמלל, מלשון ממלל, אולם ע"י שתיקה, כי אין בכוחו להוציא זאת מפיו, אלא מודה ע"י שתיקתו, וזהו אמללותו. ואמרו (ברכות, ו, ע"ב) אמר רב פפא, אגרא דבי טמאי שתיקותא. ובדרך רמז, כתיב (דה"י, א, כט, יג) מודים אנחנו לך ומהללים לשם, ר"ת אמלל. וכן מודים אנחנו לך ומה־ ללים לשם תפארתך, ר"ת אמללות.

יסוד

א-מל. לשון מילת יסוד. וכשפוגם במילה, נעשה אמלל. ועיין פרקי דר"א (פל"ד) ארץ אמללה מרעת יושביה. כאדם שהוא חולה ואין בו כח לעמוד, כך הארץ אמללה ואין בה כח ליתן פרותיה. בחינת יסוד נותן פירות.

ועיין שכל טוב (לך לך, יז, כג) "וימל" - עיקר יסוד וימל לשון מיעוך. ודומה לו ימולל ויבש (תהלים, צ, ו) ופרח לב־ נון אמלל (נחום, א, ד), ואמללה יול־ דת (ירמיה, טו, ט), וכדומה. כך מעשה המילה שממעך וממסמס הערלה מעל העטרה וקוטף ומשליכה.

מלכות

בחינת ארץ. וכתוב (ישעיה, כד, ד) אבלה נבלה הארץ אמללה נבלה תבל אמללו עם הארץ. וכן כתיב (ישעיה, לג, ט) אבל אמללה ארץ וגו'. וכן כתיב

ועוד. מימיני מיכאל. חסד. אמלל גימט' מיכאל. ועיין מגלה עמוקות (בהעלותך) וז"ל, דבר אל אהרן, שהוא במדרגת מיכאל, בהעלותך את הנרות, שהם ז' ניצוצין, ז"ס רבת הבנים אמללה, עד עקרה ילדה שבעה, עי"ש.

ובתיקון נעשה אהבה. ובדרך רמז, כתיב (אסתר, ט, כב) מנות איש לרעהו ומת־ נות לאביונים, ר"ת אמלל, והיינו תיקון האמללות.

גבורה

עיין רבי סעדיה גאון (נחמיה, ג, לד) וז"ל, היהודים האמללים, הנדונים, כמו מה אמולה לבתך (יחזקאל, טז, ל) מה תקוף הוה רשע לביך, לשון זדון, עכ"ל. וכן הוא מלשון מול הדבר נגדו (עיין ר' עובדיה מברטנורא, ראה, יא, ל). וכן לשון אלים. אמל - אלם. ועיין ע"ז (כח, ע"ב) אמללא - גחלים לוחשות. רש"י.

תפארת

מדת רחמים. ועיין רא"ש (ע"ז, פ"ב, ס"ג) אשה כלי זיינה עליה לפי שהיא אמללה ושפלה ואינה בת מריבה כאיש, מרח־ מין עליה, ואין הורגין אותה. ועיין סידור התפלה לרוקח (נפילת אפים) חנני ה' כי אמלל אני, רחם עלי כי נכרת אני, כמו אמילם, לשון כריתה.

עצמותי. ועיין לקוטי הלכות (חו"מ, גבית מלוה, ה"א) וז"ל, וע"כ התורה מזהרת כמה פעמים לרחם ביותר על האלמנה, כי היא נפש אמללה ועניה מאד, כי נטל ממנה שלמות חיותה. ועיין משנת רבי אליעזר (פט"ו) אמללה, זו ירקון. והיינו יובש.

יחידה

עצמות האדם. ועיין ספר השורשים לרד"ק (ערך אמל) וז"ל, יהיה פעל עבר, ויהיה אמלל אני, כמו ונשאר אני (ישעיה, מד, כ) שפירשו עצמי, וכן נראה אתה ה' (במדבר, יד, יד), עיי"ש עוד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ציאין פירותיהן בזמן, וכשהרוח מנשבת בהן נושרין, שנאמר ירעש כלבנון פרוי, וכשנכנסו נכרים להיכל יבש, שנאמר ופרח לבנון אמלל. ועתיד הקב"ה להחזיר, שנאמר פרח תפרח ותגל אף גילת ורנן כבוד הלבנון. ועיין אברבנאל (נחום, א) וז"ל, כולו אומלל - כי הרוח החזק מיבש הצמחים וקוטף אותם, עכ"ל.

נשמה

נשמות העשוקות, נקראים נשמות אומללות.

חיה

עיין אבן עזרא (תהלים, קיח, י) ומלת אמילם כמו ימולל ויבש. היפך חי - יבש. ועיין ילק"ש (תהלים, פ"ו, רמז תרלה) חנני ה' כי אמלל אני, וכו', ואמר יבשו

(הושע, ד, ג) על כן תאבל הארץ ואמלל כל יושב בה. ועוד. עיין זוה"ק (בראשית, כח, ע"ב) שתאנה בחינת מלכות. וכ"תיב (יואל, א, יב) הגפן הובישה, והתאנה אמללה. ודוד שמדתו מלכות אמר על עצמו (תהלים, ו, ג) חנני ה' כי אמלל אני.

ובדרך רמז, כתיב (דברים, ב, ט) לא אתן לכם מארצו, ר"ת אמלל.

נפש

וינפש, וי אבדה נפש, ונעשה אמלל.

רוח

אמרו (יומא, כא, ע"ב) והאמר רב אוש"י, ביעה שבנה שלמה ביהמ"ק, נטע בו כל מיני מגדים של זהב, והיו מור

בקרוב - עולם ברור

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

המאמרים שבאו בספר זה, רובם נערכו מתוך סדרת שיעורים שניתנה במוצאי שבתות משנת תשע"ב עד שנת תשע"ח, בעיר בני ברק. על תפלת שמונה עשרה נמסרו כמאה ושבעים שיעורים, מתוכם נערכו

ארבעה מאמרים, ועל פרשיות השבוע נמסרו כשבעים שיעורים, ומתוכם נערכו עשרים מאמרים.

כל שיעור מקיף ומברר נקודה אחת בהלכות דעות וחובות הלבבות, ונותן מבט שורשי ומעשי בדרך הישרה שיבור לו האדם.

השיעורים נמסרו באופן של בנין, וקטע מתחבר לקודמו, ועל כן נצרך עיון המקיף את כל המאמר בשלימות, שימת לב וישוב דעת, להבנת הדברים בדקותם על בוריים.

מלאכת העריכה נעשתה ביד אומן מתוך תמלול מדויק, וניתנה שימת לב רבה לשמירה על צביון צורת מסירת השיעור במקורו.

שיעורים אלו נמסרו בזמן קצוב של כחצי שעה, וניתן לשומעם באמצעות מערכת השיעורים של קול הלשון. בסוף כל מאמר צויינה השלוחה למציאת השיעור. השלוחות צויינו הן לפי מספרם בקו הטלפון, והן לפי שמותם, על מנת להקל על מציאתם גם בעמדות קול הלשון שבמרכזי תורה ותפלה.

מאמרים כ"ז כ"ז נערכו מתוך שיחות שנמסרו לבחורי ישיבה גדולה, כהכנה לקראת חג מתן תורה.

בחלקו האחרון של הספר מופיעים "מאמרי התקופה" - שיעורים שנמסרו לאור תקופתנו, וכן מאמר נוגע לתקופתנו מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, היוצא לאור לראשונה.

מילון ערכים בקבלה • עשיה

עכ"ל. ועיין מאירי (אבות, פ"א, מ"ו).

וביאור נוסף מצינו בהכתב והקבלה (בראשית, לט, כב) שכתב וז"ל, ויתכן לפרש לשון עשיה, ענין דחיקה, כמו הנני עושה את כל מעינך (צפניה, ג), ויש בלשון דחיקה גם הממהר על חברו לעשות דבר, כי כל ממהר דוחק את השעה, כמו והנוגשים אצים, ויאצו המלאכים, שענינם הדחיקה על מהירות הפעולה, עכ"ל. והבן שהאור משתלשל מלעילא לתתא וכאשר כבר קרוב הדבר להגיע לתכליתו. וטבע הדבר שכאשר מגיע קרוב לתכליתו ממהר, כדוגמת ריצה בערב שבת, ודו"ק. וכן בעשיה יש כח מתנגד רב,

שהרי מיעוטו טוב ורובו רע, ולכך נצרך דחיקה, ודו"ק.

וביאור נוסף מצינו בדבריו (דברים, כא, יב) וז"ל, דלשון עשיה (גבי ועשתה את צפרניה) יורה עכ"פ ענין קציצה, עכ"ל. והיינו שעולם העשיה הוא הקץ והסוף לכל העולמות. ולכך לשון קץ וסוף נקרא עשיה, וכן תמצא הרבה שכל סוף ותיקון הדבר, שתיקונו הוא סופו, כדברי הנפש החיים לעיל, נקרא לשון עשיה (עיין רש"י, בראשית, א, ז). וכן הגוף נקרא מצד כך עשיה, כי הוא סוף קומת אדם. ולכך אמרו חז"ל (ב"ר, ז, ז) שלא נאמר על השדים לשון עשיה, מפני שנברא רוחם ולא נברא גופם. ומצד כך נאמר לשון עשיה על עצם יצירת הגוף, וכן על פעולת הגוף (עיין תורה תמימה, ויקרא, כד, כ). ולכך בסוף פעולת בריאת שמים וארץ, המילה האחרונה היא "לעשות". והיינו שהמכה בפטיש נקרא "עשיה".

והכתב המהר"ל (חידושי אגדות, ב"מ, פו, ע"א) וז"ל, העשיה באה על הכנת החומר, ולפיכך בכל דבר שהחומר בו עיקר, נאמר בו ויעש, כמו ברקיע שנראה בו החומר והגשם, עיי"ש. וכתב בדרך אמונה וז"ל, לקח לשון עשיה שהוא תיקון, לומר שנתקן האין סוף בהם, עכ"ל. והיינו שהחומר בו אינו עיקר כפשוטו, אלא התכלית גילוי אור א"ס בחומר, ודו"ק היטב.

ולפ"ז בין והתבונן בכל מקום שנאמר לשון עשיה מהו עניינו בפרטות. וכן בדין תעשה ולא מן העשוי.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד

כתב הרמ"ק (פרדס רימונים, שער טז, פ"א) וז"ל, עשיה הוא דבר יותר מתגלה מן הג' הקודמים, והשם מעיד עליו, כי לשון עשיה הוא עביות הדברים ביותר, עכ"ל. ובנפש החיים (שער א, פרק יג) כתב וז"ל, נקרא עשיה המורה על "תיקון הדבר", מלשון ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו, והרבה כיוצא. וכן אמרו בזוהר חדש שם, עשיה הוא תיקון הדבר בגודל ומעלה מכמות שהיה, כד"א ויעש דוד שם, עכ"ל. ועיין מלבי"ם (בראשית, פי"ד, פסוק יט). ולכך נקרא עשו מלשון עשוי ומתוקן, כנודע. ועיין הכתב והקבלה (בראשית, כז, יט).

וברבינו בחיי (בראשית, פ"א, פל"א) כתב וז"ל, דע כי לשון עשיה נופל על מעשה "הטבע", כגון בריאת הגלגלים וכל מה שתחתיהם שהם בכלל מעשה הטבע, עכ"ל. ועיין העמק דבר (דברים, יג, כד).

וביאור נוסף במהות העשיה מצינו עוד בדברי הרבינו בחיי (שם, פמ"א, פמ"ז) וז"ל, לשון עשיה בכאן, לשון ריבוי הוא, ובא ללמד שהקב"ה צוה את הברכה בתבואה, שכן מצינו לשון עשיה בענין התבואה, שנאמר (ויקרא, כה, כא) וצויתני את ברכתי לכם וגו' ועשית את התבואה, עכ"ל. והיינו כי נודע שכל עולם תחתון יותר ומתפרט יותר, והרי שהריבוי הגמור נמצא בעולם העשיה, ודו"ק. וכתב המלבי"ם (ויקרא, סימן רה) וז"ל, כשידבר על כל פרטי עשיותיו, יפול לשון עשיה, עכ"ל. וכן מבואר בתורה תמימה (ויקרא, יד, יט).

וביאור נוסף מצינו בראשונים שעשיה לשון קנין. ונעתיק את לשון הטור הארוך (בראשית, פי"ד, פי"ט) וז"ל, קונה שמים וארץ - ופרש"י, "קונה" כמו "עושה", עיי עשייתן קנאן להיות שלו. ופירש הרמב"ן, כי כן הדבר, שיבא לשון קנין בענין העשיה, כמו הלא הוא אביך קנך הוא עשך ויכוננך (דברים, לב, ו), כי בלשה"ק יאמר קנין במקום עשיה ועשיה במקום קנין, כמו הנפש אשר עשו בחרן (שם, יב, ח). והנכון מה שפרש"י עוד, שלפי שהוא קנין להיות שלו, שכל מה שיש לאדם נקרא קניינו, וכן בלשון חכמים (ב"מ, ח, ע"א) המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו, פירוש זכה,

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829